Sub drapelul unității

Proletari din toate țările, uniți-vă!
La lupta pentru cauza Partidului Muncitoresc Romîn, fii gata!

Scînteia pionierului

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI MUNCITOR

Anul VII nr. 97 (553) ☆ sîmbătă 1 dec. 1956 ☆ 4 pag. 15 bani

Acum cîteva zile, la Școala medie mixtă nr. 1 din Făgăraș, a avut loc o adunare de unitate cu totul deosebită. In sala cea mare, în fața a cîteva sute de pionieri, stăteau emoționați și tăcuți doi băieți și o fată. Poate credeți că au făcut ceva rău, că au fost pedepsiți? Dimpotrivă. Așa cum scrie în Regulamentul organizației de pionieri, colectivul de conducere al unității a hotărît fotografierea în fața drapelului desfășurat al unității a „pionierilor care au obținut rezultate frumoase la învățătură și în activitatea pionierească". Cei trei pionieri erau printre aceștia.

In sală nu se auzea nici o șoaptă. Privirile tuturor erau îndreptate spre ei. In ochii copiilor parcă citeai admirație, curiozitate. Și, drept să vă spun, aceeași curiozitate m-a făcut și pe mine să aflu cum și-au îndeplinit ei îndatoririle pionierești, cum a prins pentru ei viață, Regulamentul. Cele aflate am să vi le povestesc și vouă.

„...Să învețe cu hărnicie..."

(din Regulamentul organizației de pionieri din R.P.R.)

Frușťok Ștefan e în clasa a IV-a, dar, cînd îl vezi, nu-i dai nici opt ani. E un băiat mic și tare plăpînd. Mai întotdeauna e bolnav. Cu toate acestea, el nu rămîne în urma celorlalți. Niciodată Ștefan n-a venit la școală cu temele nescrise sau neînvățate. Odată a fost foarte bolnav. Ii era greu, pentru că nici un coleg nu avea voie să vină la el, să-l viziteze. Ștefan se lupta și cu boala, și cu urîtul, dar și mai mult cu necazul că va rămîne în urmă. A stat el așa o zi, două, dar n-a mai putut. A treia zi a luat aritmetica și a început să învețe singur. Impărțirile erau însă grele... Și măcar dacă ar fi știut ce le dădea de scris colegilor săi la școală. Asta a aflat-o curînd. Intr-o zi s-a așezat la fereastră și, cînd Eșan Mircea, colegul său, a trecut spre casă, l-a întrebat. El i-a spus lecțiile la fereastră și i-a dictat exercițiile. In cameră se putea auzi apoi:

— 12 în 1926 ca 12 în 19...

— 5×9...

Așa se lupta Ștefan cu aritmetica. Se lupta din greu. Nu-i vorbă, îl mai ajuta și mama, dar cea mai mare greutate tot el trebuia s-o învingă. Și a învins.

Peste cîteva săptămîni Ștefan a venit la școală. Nimeni n-a trebuit să-i ajute, să-i arate lecțiile din urmă. El își făcuse pînă și temele la zi. Acum, la sfîrșitul primului trimestru, Ștefan are majoritatea mediilor 5. Și asta pentru că a învățat cu hărnicie.

„...Să fie bun tovarăș..."

(din Regulamentul organizației de pionieri din R.P.R.)

Mă găseam în clasa a VI-a tocmai cînd pe Cristescu Ion îl asculta la rusă. A citit corect, tema o avea făcută cum trebuie, așa că nu m-am mirat cînd a primit nota 4. Pentru colegii săi care îl cunoșteau bine, a fost însă un lucru nou. Cristescu și 4! Ce se întîmplase? Abia cînd, peste cîteva zile, a primit un 4 și la matematică, cînd a devenit mult mai disciplinat, abia atunci au aflat. Au aflat că în clasa lor sînt tovarăși buni. Unul dintre aceștia e Stănciulescu Doru. El l-a ajutat mult pe Cristescu. Dar ceea ce-i mai frumos e faptul că nimeni nu l-a văzut controlîndu-l sau certîndu-l pentru vreo boroboață. Totul a fost făcut așa, pe tăcute. Și așa e bine

„...Să aibă grijă de cei mici..."

(din Regulamentul organizației de pionieri din R.P.R.)

Vara, cum intri în curtea școlii, vezi desenați pe pămînt un fel de oameni împărțiți în pătrățele. Dacă e recreație, copiii din clasa I-a aruncă în pătrățele un ciob de sticlă și apoi țop, țop, sar cu grijă, să nu atingă linia. In mijlocul țîncilor, îți atrage privirea o fată voinică. E Popa Corina. Ea e prietena celor mici, are grijă de ei. Și nu numai la joacă. De multe ori, cînd clopoțelul sună sfîrșitul orelor, Corina dă fuga în clasa I-a. Le ajută fetelor să se îmbrace cum trebuie, să nu-și uite ceva în clasă, iar dacă din întîmplare se ivește vreo neînțelegere, tot Corina e arbitru. Să te porți frumos cu cei mici, să ai grijă de ei — și asta-i o sarcină pionierească. Și ea, Popa Corina, o îndeplinește cu cinste.

Geta COSTIN

MICUL ISTORIC

Muzica: Aurel GIROVEANU
Versuri: Ion MUSTAȚA

I

Cu Ștefan, Marele Voevod,
Am fost la Putna, la Vaslui...
In lupte eu i-am fost aprod
Și-am luat un cinci din partea lui!

II

Pe Mircea Vodă-l prețuiesc,
Și i-am făcut făgăduieli,
Că de Rovine-mi amintesc
Chiar cînd voi fi bătrîn
ca el!

Refren (acelaș)

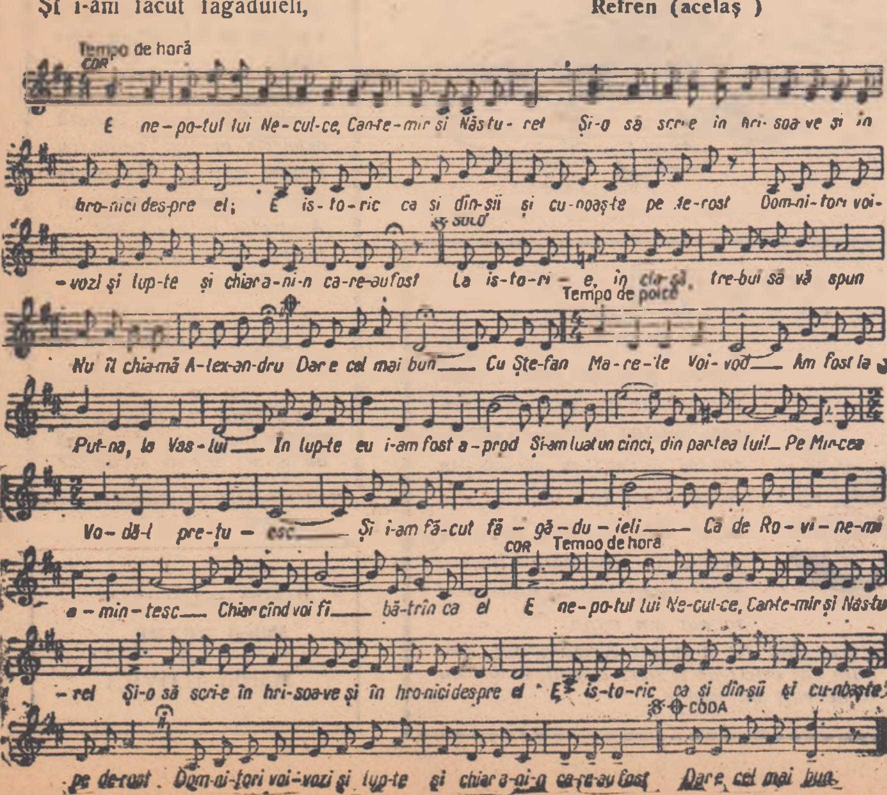
III

Mihai Viteazul mi-a propus
Să-mi dea un grad de scutier
Dar, mulțumindu-i, i-am răspuns
Că eu am grad de... pionier!

IV

Iar Țepeș Vlad, într-un război
Mi-a dăruit chiar țeapa sa...
Și cîți de unu și de doi
N-au mai căzut de atunci în ea!

Refren (acelaș)

Martin Ion și oracolul de la Delphi

Cu inima strînsă de teamă, cu cîteva minute înainte de ora de istorie antică, Martin Ion din clasa a V-a, de la Școala medie nr. 1 din Baia Mare, s-a apropiat de celebrul oracol de la Delphi.

— Venit-am la tine, divine preot — se adresă el slujitorului templului — să știu care-mi va fi soarta la istorie.

Marele preot făcu un semn și deasupra stîncii sacre se așeză o fată, una din acele prezicătoare ale templului. Cîteva clipe fata stătu liniștită, dar apoi, sub influența emanațiilor ieșite din crăpăturile stîncii începu să se zbată, să dea din mîini și să îndruge tot felul de cuvinte.

— Papirusul se strînge, se întinde și cîntă fără glas. O lance se înfige, se răsucește, rănește, dar nu curge sînge.

Iar lebăda-și găsește cuib statornic.

Apoi fata se liniști, iar marele preot se apucă să-i tălmăcească lui Martin Ion profeticele cuvinte:

— Fiule, te-așteaptă o petrecere. Dar nu cei de o seamă cu tine te-or distra, ci hîrtia și fierul vor fi tovarășii tăi

— Dar, divine preot, la ascultare voi ieși victorios?

Drept răspuns marele slujitor scrijeli ceva pe piatră și-i arătă lui Martin „Nu doi îți va fi izbînda" — citi acesta și se bucură nespus.

★

Incepuse ora de istorie dar Martin se mai gîndea încă la cuvintele acelea săpate în stîncă.

— Va să zică dacă nu iau doi (doar așa era scris acolo: „Nu doi îți va fi izbînda"), aș putea să iau un 5. Sau poate un 4. Mă rog, la urma urmei nici un 3 nu-i de lepădat. Ar mai fi 1. Ei, dar 1 se dă numai în cazuri rare!

(Continuare în pag III-a)

VEȘTI DIN ȘCOLI

VA FI ȘI MAI INTERESANT

Zilele trecute a luat ființă în școala noastră un cerc literar. La ședința de deschidere eu am făcut un referat despre Ion Creangă. Au urmat apoi cîteva minute de „ghicitoare" în care ne-am înveselit și un fel de concurs „Cine declamă mai frumos". Sîrbu Constantin din tr-a VI-a a declamat minunat poezia El-Zorab. Am propus apoi să introducem un punct nou în programul cercului nostru: Ce ne place mai mult din „Scînteia pionierului".

La sfîrșit ne-a părut rău că s-a terminat. Ședința a fost frumoasă și ne-a plăcut la toți. Pentru viitoarele însă, vom pregăti ceva și mai interesant.

Simion DANILA
com. Balint
regiunea Timișoara

În lumea științelor

PAGINĂ DĂRUITĂ CITITORILOR NOȘTRI DE REVISTA „ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ"

Despre ultrasunete

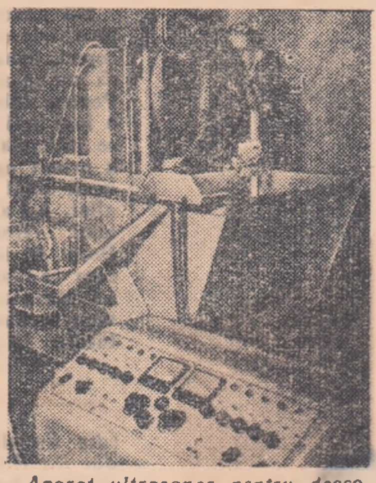
CE SINT ULTRASUNETELE...

Fixăm o lamă într-o menghină și o facem să vibreze. Vom auzi un sunet. Ce se întîmplă? Lama vibrînd lovește moleculele de aer din jur, care se ciocnesc unele de altele și încep să vibreze. Vibrațiile moleculelor de aer, propagîndu-se din aproape în aproape, lovesc timpanul urechii noastre și ne fac să auzim sunetul. Dacă prindem lama astfel ca partea care vibrează să fie mai scurtă, vom observa că lama vibrează mai repede, iar sunetul este mai ascuțit. Scurtînd mereu partea care vibrează, vom observa că vibrațiunile lamei devin din ce în ce mai repezi, iar sunetul devine tot mai ascuțit, pînă cînd, în cele din urmă, se pierde.

Prin numeroase experiențe s-a dovedit că oamenii pot auzi numai sunetele al căror număr de vibrații pe secundă este cuprins între 16 și 20.000. Sunetele care au peste 20.000 de vibrații pe secundă poartă numele de ultrasunete. Astăzi s-a ajuns să se producă în laboratoare ultrasunete care au mai mult de o sută de milioane de vibrații pe secundă.

...ȘI CUM SE POT OBȚINE?

Pentru producerea ultrasunetelor sînt necesare instrumente și aparate speciale. Unul dintre cele mai simple instrumente este așa-numitul fluier al lui Galton. Ultrasunetele produse cu acest fluier nu sînt prea puternice (ele au cel mult 40.000 vibrații pe secundă), dar cu ajutorul lui putem chema un cîine fără a fi auziți de oameni (urechea cîinelui este sensibilă la ultrasunete cu vibrații pînă la 40.000/sec.).

Aparat ultrasonor pentru descoperirea defectelor de fabricație din anvelopele de cauciuc.

Pentru producerea ultrasunetelor mai puternice sînt folosite sirenele ultrasonice, vibratoarele magnetostrictive etc.

CITEVA PROPRIETAȚI ALE ULTRASUNETELOR...

Ultrasunetele au o serie de însușiri foarte curioase. Se știe, de exemplu, că în condiții obișnuite nu se poate face o soluție omogenă din apă și mercur, dar, tratîndu-le cu ultrasunete, vom obține un amestec omogen de culoare cenușie. Același lucru se întîmplă și cu amestecul de apă și ulei, care devine atît de omogen, încît cele două lichide nu se mai pot deosebi. Ultrasunetele cu 50.000 vibrații pe secundă omoară celulele vii. Radiațiile ultrasonice puternice pot omorî și viețăți mai mari, cum sînt peștii, broaștele etc.

...ȘI CITEVA DIN APLICAȚIILE LOR

Ultrasunetele se folosesc la descoperirea defectelor din metale. In industrie, în special în metalurgie, este foarte important să se afle dacă o piesă are sau nu defecte în interior (fisuri, goluri), fără să fie nevoie de tăierea sau ruperea ei. Cu aparatele moderne (defectoscoapele ultrasonore) aceste defecte sînt descoperite foarte ușor.

Tot în metalurgie, ultrasunetele se mai folosesc la prelucrarea materialelor, precum și la găurirea unor metale dure, din care se lucrează unelte pentru tăierea metalelor.

Tot cu ajutorul ultrasunetelor se produc unele reacții chimice care permit să se facă „îmbătrînirea" artificială a vinurilor și lichiorurilor. Astăzi ultrasunetele au început să-și găsească aplicare nu numai în uzine și laboratoare, ci și în gospodărie, și anume la spălatul linii și a diferitelor țesături. Iată cum se procedează. Obiectele care trebuie spălate se introduc într-un rezervor cu apă și săpun. In rezervor introducem și un vibrator magnetostrictiv care produce ultrasunete. Nu trec decît cîteva minute și murdăria este îndepărtată. Astăzi pe lîngă spălătoarele electrice, se construiesc și spălătoare ultrasonore pentru rufe; se realizează astfel visul gospodinelor de a se inventa un aparat care să spele singur rufele.

De ce...

...avioanele care zboară cu viteză mare se ridică întotdeauna la înălțimi foarte mari?

(Pentru că acolo aerul este mai rar și deci opune o rezistență mai mică în calea avioanelor.)

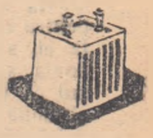
...apa stinge focul?

(Ca să ardă, corpurile au nevoie de o anumită temperatură. Scăzînd temperatura unui corp care arde, acesta se stinge. Apa stinge focul pentru că, turnată în cantitate mare, scade temperatura corpului aprins, iar vaporii de apă ce se adună în jurul obiectului care arde nu întrețin arderea dacă temperatura este scăzută.)

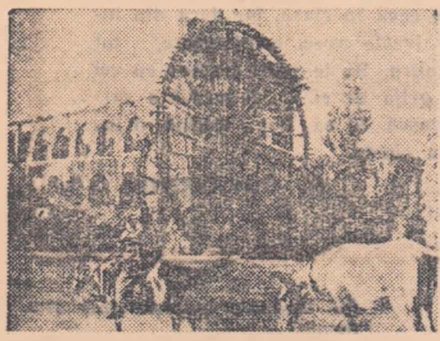
...cînd suflăm în foc, el se aprinde mai tare, iar dacă suflăm în luminare, aceasta se stinge?

(Suflînd în foc, provocăm un curent de aer peste tăciunii aprinși; în felul acesta se mărește cantitatea de oxigen necesară oricărei arderi. Cu luminarea lucrurile se petrec altfel. Cînd aprindeți o luminare, veți observa că feștila nu se aprinde imediat. Mai întîi se încălzește ceara sau stearina, pînă cînd se topește și se transformă în gaze. Acestea, combinîndu-se cu oxigenul, dau flacăra. Cînd suflăm în luminarea aprinsă, alungăm gazele care ies din ceara care se topește. Flacăra nemaiavînd gaze, se stinge.)

...placa negativă a unui acumulator de plumb se încălzește cînd este scoasă din acid și lăsată în aer liber?

(Combinîndu-se cu oxigenul din aer, se oxidează, adică arde.)

Cea mai veche și mai mare roată hidraulică din lume

Călătorii care străbat drumul ce duce din Turcia spre Damasc, în apropiere de vechiul oraș sirian Hama, au prilejul să admire o roată hidraulică care, prin dimensiunile și vîrsta sa, este unică în lume. Această veterană a roților hidraulice străjuiește de 20 de secole pe malul rîului Oronte, care coboară din Liban spre Mediterana. După cum spun localnicii, această „rotiță" cu diametrul de 30 m a fost proiectată și construită dintr-un lemn prețios de către legiunile romane.

Să nu credeți că a fost construită numai ca să stîrnească curiozitatea oamenilor și să rămînă posterității ca monument istoric. Ea a fost folosită, și mai este și astăzi, pentru deservirea unui sistem de irigații, elaborat de către romani acum 2000 de ani. Roata ridică apa din rîu pînă la o înălțime de 30 m și o distribuie în egală măsură sutelor de canale care adapă cîmpiile din împrejurimi, precum și faimoasele și poeticele grădini de pe malul rîului Oronte. Și la ce credeți că se mai folosește bătrîna roată? Să nu vă gîndiți cumva la punerea în mișcare a vreunei mori sau altceva. Ea este folosită de tinerii sirieni din Hama drept trambulină. Deseori ei sînt văzuți cățărîndu-se printre spițe, ajungînd pînă la punctul cel mai de sus, care se află la 30 m deasupra rîului, de unde cu mult curaj, se aruncă în apă. Bineînțeles că acesta este un joc cam primejdios, pentru că, atunci cînd saltul nu este bine calculat, înotătorul riscă să fie apucat de cupele roții și să sufere accidente grave.

Noutăți

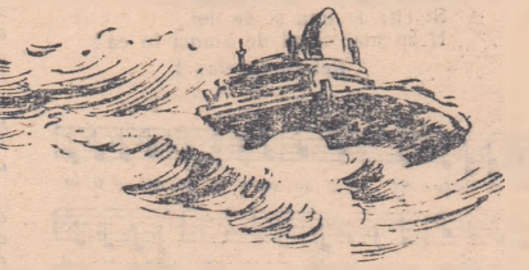

De curînd a fost dat în exploatare pe fluviul Kama un nou tip de vapoare, și anume vapoare hidro-reactoare. Aceste vapoare au linia de plutire înaltă (se cufundă puțin în apă), nu au elice și nici cîrmă. Ele se deplasează datorită unor jeturi puternice de apă, aruncate înapoi. Acest nou sistem dă posibilitate vaselor să treacă cu ușurință prin locurile cu adîncime mică, să se întoarcă cu mai multă ușurință, și le face mai mobile.

STAȚIUNE METEOROLOGICA PLUTITOARE

Prevestirea timpului se face cu atît mai precis cu cît punctele de unde se primesc observațiile meteorologice sînt mai numeroase. Pornind de la acest principiu, de curînd s-a lansat ideea de a se folosi stațiuni meteorologice plutitoare răspîndite pe o suprafață cît mai mare. Prototipul acestei flotile de stațiuni a și fost construit, iar rezultatele obținute au fost satisfăcătoare. Stația este construită sub forma unei mici ambarcațiuni, lungă de 6 m și lată de 3 m. Invelișul său este făcut din aluminiu și alte metale nemagnetice, pentru a nu influența aparatele de înregistrare.

La intervale de timp regulate, un post emițător automat transmite de la stație indicațiile aparatelor, traduse în semnale de cîte trei litere corespunzătoare codului meteorologic obișnuit. Durata fiecărei emisiuni este de trei minute, în timpul căreia semnalele transmise sînt repetate de cîte cinci ori, asigurîndu-se astfel o cît mai bună recepție. Emisiunile pot fi recepționate pînă la o distanță de 1300 km iar stația poate rămîne pe apă fără îngrijire timp de șase luni de zile. Aceste noi instalații meteorologice vor furniza indicații generale, utile pentru navigație, iar în unele cazuri vor putea semnala uraganele la începutul formării lor.

Știați că...

...un litru de aer cîntărește 1,293187 gr?

★

...cantitatea de căldură pe care o capătă într-un minut întreaga parte din suprafața pămîntului care este întoarsă spre soare este aproximativ de 2 500.000 000 000 000 000 calorii? Această căldură este suficientă pentru a fierbe 4 miliarde tone de apă, luată la temperatura de zero grade.

★

...cu mîlul transportat de apele tulburi ale fluviului Amu-Daria se poate încărca la fiecare 10 minute un transoceanic?

★

...într-o oră, omul trage în plămîni 6 litri de oxigen din aer și dă afară 4,8 litri de bioxid de carbon?

★

...în California există arborele mamut neam cu bradul nostru, care poate trăi 8.000 de ani, iar în Australia este un soi de ferigă care ajunge pînă la 15.000 de ani?

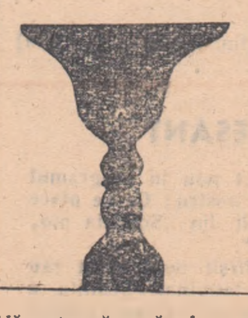
★

...gîsca poate trăi 100 de ani?

★

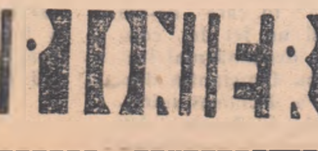
...o rază de lumină ar putea înconjura pămîntul de 8 ori într-o secundă?

DESENE

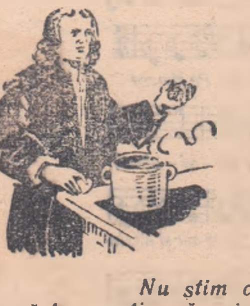

Aveți ochi buni? Scrieți redacției ce anume ați mai descoperit în careul din stînga în afară de cupa vizibilă pentru toți.

Vă asigurăm că inscripția alăturată nu este o enigmă. Descoperiți-o și vă veți da seama cît este de ușor

Oul lui... Newton

Marele savant englez Isaac Newton, deși era mai tot timpul ocupat cu probleme mari, de ordin științific, mai găsea timp și pentru rezolvarea micilor probleme culinare. Astfel, el prefera de multe ori să-și pregătească singur masa, asigurîndu-se în felul acesta că sînt respectate toate prescripțiile.

Intr-una din zile avea poftă să mănînce un ou moale. Pentru a nu depăși timpul prescris pentru fierberea unui ou așa cum dorea, Newton a vrut să urmărească durata cu ceasul în mînă. Cum în acea zi era cam distrat, el a introdus ceasul în apa care fierbea și urmărea timpul uitîndu-se la oul din mînă.

Nu știm cît a privit Newton oul, dar știm că, oricît ar fi fiert ceasul, el tot nu a devenit ou moale

Pagină redactată de
Mihai PETRE
și
Martin ILOVICI

Rodnice şi înţelepte hotărîri

In zilele de 27 şi 28 noiembrie, poporul muncitor din patria noastră a urmărit cu deosebit interes un eveniment de seamă, desfăşurat în capitală: lucrările celei de a IX-a sesiuni a Marii Adunări Naţionale a R.P.R.

In cadrul lucrărilor, una din hotărîrile importante ale Adunării a fost modificarea legii pentru alegerea de deputaţi. Vechea lege prevedea că anumite persoane, din motive de nedemnitate electorală, nu pot alege şi nici nu pot fi alese ca deputaţi. Acest articol a fost acum înlăturat, fapt care lărgeşte categoria cetăţenilor cu drepturi electorale, făcînd ca universalitatea votului să fie desăvîrşită. Noua modificare a fost posibilă datorită succeselor dobîndite de orînduirea democrat-populară, datorită întăririi unităţii dintre partid, guvern şi popor, datorită intrării pe făgaşul muncii constructive a tot mai largi categorii de cetăţeni. Ea oglindeşte tăria regimului nostru, năzuinţele spre pace şi socialism ale păturilor celor mai numeroase ale poporului nostru. Extinderea dreptului de vot în ţara noastră face să iasă şi mai puternic în lumină democratismul adînc al orînduirii noastre de stat, spre deosebire de aşa zisa „democraţie" burgheză care, prin diferite mijloace, lipseşte de drepturi electorale majoritatea populaţiei.

Punctul cel mai însemnat al lucrărilor a fost dezbaterea Declaraţiei Guvernului R.P.R. cu privire la propunerile Guvernului Uniunii Sovietice în problema dezarmării şi micşorării încordării internaţionale.

Ştiut este că succesele dobîndite în ultimii ani în slăbirea încordării internaţionale se datoresc, în primul rînd, eforturilor depuse de lagărul socialist în frunte cu Uniunea Sovietică. Popoarele lumii, oamenii cinstiţi, au primit cu satisfacţie iniţiativele Uniunii Sovietice şi le-au sprijinit. Cercurile imperialiste şi colonialiste însă au făcut tot posibilul ca eforturile pentru pace să fie zădărnicite. In ultimul timp, ei au trecut la acţiuni făţişe şi sîngeroase ca agresiunea Angliei, Franţei şi Israelului împotriva Egiptului şi organizarea contra-revoluţiei din Ungaria. Acţiunile lor au fost înfrînte de forţele păcii. Dar imperialiştii continuă să aţîţe la război, să întreţină o situaţie de neîncredere şi încordare internaţională.

Recentele propuneri ale Guvernului U.R.S.S. cu privire la dezarmare şi micşorarea încordării internaţionale sînt o nouă şi preţioasă iniţiativă în slujba păcii. De aceea, guvernul romîn li s-a alăturat cu însufleţire şi tărie. Interzicerea armei atomice şi cu hidrogen, controlul internaţional, conferinţele între şefii diferitelor state şi alte principii cuprinse în Declaraţia Guvernului R.P.R dezbătută la actuala seziune, au fost primite cu profundă satisfacţie de către deputaţi. Adoptarea Declaraţiei — punct cu care s-a încheiat seziunea — este încă un pas ferm pe care ţara noastră îl face pe drumul păcii şi progresului.

Martin Ion şi oracolul de la Delphi

(Urmare din pag I-a)

Zîmbi şi-şi frecă mîinile satisfăcut.

— Ce să fac eu acum? — se întrebă el.

Şi cum, din întîmplare, găsi în buzunar un şurub, începu să se joace cu el. Il înfipse în bancă şi începu să-l răsucească. Şurubul intră pînă aproape de floare. Apoi îl răsuci în sens invers şi şurubul ieşi în afară. Banca căpătă astfel o adîncitură.

— Ia te uită! se minună Martin. Nu cumva şurubul acesta este lancea care se înfige, se răsuceşte, dar nu curge sînge? Ba da, chiar aşa e! Dar cum să curgă din bancă? Ha, ha, ha... Dar parcă spunea şi ceva despre hîrtie!

Şi, gîndind aşa, puse mîna pe maculator şi rupse din el o foaie.

— Ce să fac oare din ea? Aha! Iată ce-am să fac!

Intinse hîrtia pe bancă şi începu s-o îndoaie aşa cum fac farmaciştii pachetele pentru prafuri. O mai suci, o mai răsuci şi din ea îşi făcu o armonică.

— Phiii! Grozav oracol! se minună şi de data aceasta Martin Ion. Iată, dom'le, papirusul care se strînge, se întinde şi cîntă fără glas!

Dar unde o fi oare lebăda? Ce-o fi cu lebăda aia şi cuibul ei statornic?

★

Cîteva zile mai tîrziu, abătut peste măsură, Martin Ion veni din nou la marele preot cu carnetul său de note, pe care se vedea un 2 aidoma cu o lebădă.

— De două ori mi-ai spus adevărul, divine preot! Dar o dată m-ai minţit cumplit!

Preotul se uită la carneţel, apoi răspunse:

— Nu fiule, nu te-am minţit. Dar ai repetat povestea acelei virgule celebre. Fiule, din cele scrise de mine n-ai văzut virgula, înţelegi? Citeşte încă o dată.

Martin se apropie de stîncă şi, atent, privi inscripţia: „Nu, doi îţi va fi izbînda!" scria acolo şi se vedea bine virgula pusă după cuvîntul „Nu".

Martin înţelese şi nu mai scoase un cuvînt.

Al. MIHU

Insemnări din Maramureş (V)

Un erou

— Un erou? De ce tocmai un erou? — mă iscodi un tovarăş, după ce văzu pe hîrtie titlul ultimei mele însemnări din Maramureş.

— Da, un erou! — i-am răspuns. Dar ştii măcar cum arată un erou?

— Ei asta-i! Dar cine nu ştie cum arată un erou? Stai că ţi-l descriu în cîteva cuvinte. Fruntea bombată, ochi pătrunzători şi gesturi aşezate, ceea ce dovedeşte inteligenţă şi calm. Nările umflate şi colţurile gurii lăsate în jos, ceea ce dovedeşte o mare putere de voinţă. Fire deschisă, degajat şi îndrăzneţ în discuţii, ceea ce dovedeşte încredere în forţele proprii. Este aşa un erou?

— Da şi nu, i-am răspuns. Dar mai bine ia loc pe scaun şi am să-ţi povestesc ceva.

...In satul Iapa, ca de altfel în întregul Maramureş, primăvara s-a lăsat în anul acesta tare mult aşteptată. După ce că toată iarna ninsese cu nemiluita, în zilele lui aprilie s-au pornit nişte ploi nesfîrşite, mărunte şi reci. Abia într-un tîrziu a sosit şi vremea bună.

Era duminică. Zi senină, cu soare din belşug, dar adierile coborîte din munţi mai aduceau încă miros de iarnă. Totuşi uliţele se umplură de copii.

Peste drum de casa lui Mihai Drimuş, un grup de băieţi încinseseră un joc mult iubit pe aici — „de-a sita". La început jocul mergea mai anevoie, dar în curînd îi fură într-atît pe copii, încît aceştia uitară pînă şi de ei.

— Ajutooor! Foc! S-a aprins casa lui Drimuş! izbucni un glas disperat de fată la cîţiva paşi de ei.

Băieţii se opriră în loc ca înmărmuriţi. Unul din ei, Sima Miron, privi mai întîi spre sora speriată, care alerga acum pe uliţi chemînd oamenii, apoi spre casa lui Drimuş. Pe uşă şi ferestre răzbătea în afară un fum gros, negru, însoţit de ţipetele unui copil.

— Copiii sînt înăuntru, bolborosi Sima. Işi aruncă haina de pe umeri şi o porni în goană spre casa aprinsă. Se izbi în uşă, dar uşa era încuiată.

— Văsălie, măi Văsălie, strigă Sima pe băieţelul de trei ani al lui Mihai Drimuş. Urcă-te pe un scaun şi deschide fereastra!

Un val uriaş de fum îşi făcu loc în afară odată ce fereastra fu deschisă. Sima sări înăuntru dar îndată fu nevoit să-şi scoată capul afară. Fumul îl îneca şi-l făcea să lăcrămeze.

Apoi se întoarse din nou şi privi casa. De la sobă se aprinseseră lemnele puse la uscat, iar de la lemne se aprinsese leagănul în care mai dormea încă „Drimuş cel mic".

Sima apucă o găleată şi cu apa din ea potoli flăcările care cuprinseseră leagănul. Se gîndi apoi să scoată afară lemnele aprinse.

— Dă copiii! îi strigă cineva de la geam. Dă copiii încoace!

Incet, de parcă n-ar fi vrut să-l trezească, Sima luă din leagăn băiatul în scutece şi-l întinse pe fereastră. Apoi îl scoase afară şi pe Văsălie.

Cîteva minute mai tîrziu, în preajma casei lui Mihai Drimuş se strînsese aproape întreg satul. Oamenii veniseră cu lopeţi, cu găleţi dar n-a mai fost nevoie de ele. Sima stinsese focul...

— Ei ce zici? îmi întrebai eu tovarăşul, după ce-i povestii cele de mai sus. Dar stai, am uitat să-ţi descriu eroul. N-are frunte bombată, iar privirea îi e mai degrabă sfielnică decît pătrunzătoare, căci abia îndrăzneşte s-o ridice atunci cînd stă de vorbă cu cineva mai în vîrstă decît el. Nu e nici îndrăzneţ în discuţii; abia reuşeşti să-i smulgi cîte-o vorbă din gură. Pe deasupra, e de-abia în clasa a III-a; cum s-ar spune, are numai nouă ani. Cu toate astea e un erou.

— Ai dreptate! Scrie despre el!...

Ceea ce, după cum se vede, am şi făcut.

Vasile BÎRGAOANU

DĂNEL ŞI PAPAGALUL

Desen de Nell COBAR

Sfat sub streşinile iernii

In serile lungi, prietene drag, sub streşinile iernii, vor începe iarăşi acele neuitate sfaturi în trei: tu, bunica şi pisica. Bunicuţa va răscoli în spuza poveştilor, visînd la vremea cînd era şi ea ca tine, pisica va visa un şoarece mare, mare cît barba lui Barbă Cot, iar tu vei asculta tăcut. Alteori bunicuţa va asculta atentă ca o şcolăriţă întîrziată, şi tu ai să citeşti din cărţi. Ţi-aduci aminte seara cînd ai citit povestea lui „Călin" ori cînd, cu glas tremurat, ai rostit versurile „Mioriţei"?

Cărţile sînt şi ele nişte bunicuţe sfătoase şi lumea lor nemărginită cheamă pe oricine. Ele presară linişte în suflet şi îmbogăţesc oglinda inimii cu chipuri şi culori noi.

Acum vă chem şi eu la un sfat, pe voi toţi, prietenii mei, la un sfat despre cei mai buni sfătuitori ai voştri, scriitorii, părinţii cărţilor care vă plac atît de mult...

Deci apropiaţi-vă, iubiţi prieteni. Să vină şi bunica şi miţa somnoroasă şi sfatul nostru va începe...

In prima seară vom vorbi despre cei mai vechi ticluitori de slovă, vechi cărturari care-au cîntat bucuriile şi necazurile ţării — cronicarii...

ION NECULCE

Acum cînd frunzele toamnei s-au risipit de mult sub bătaia vînturilor nopţii şi peste ierburi s-a ivit, argintie pacea zăpezilor nu-i aşa, prietenii mei, că vă îmbie focul, căldura moleşitoare a casei şi, mai ales, vă cheamă cartea?

Undeva, într-un cotlon moţăie miţa şi dintre cărţile din rafturi mîna voastră alege pe una cu scoarţe albastre, în care se cuprind slovele lui Ion Neculce, cel mai mare cronicar al ţării.

De la primele cuvinte vă simţiţi cuprinşi de o lumină neînţeleasă şi aurul voroavelor vechi vă învăluie sufletul: „Acest pămînt al Moldovei n-au fost aşezat de demult de oameni, să fie fost trăit într-însul cu pace, ce în cîteva rînduri au fost şi pustiu".

Sînteţi învăţaţi cu imaginile pe care vi le oferă cărţile despre cronicari şi, de fiecare dată cînd se vorbeşte despre ei, vi-i închipuiţi în chilii întunecate, cu bărbile cărunte aplecate asupra vechilor letopiseţe, în timp ce luminarea de seu se cheltuie în tăcere.

Dar vreau, prietenii mei să vă vorbesc despre Ion Neculce aşa cum a fost în anii îndepărtatei sale copilării; cu ochi vioi şi iscoditori, pururi pus pe joacă în timpul zilei şi ostenit la căderea nopţii. In locul pletelor cărunte închipuiţi-l cu o chică neastîmpărată răvăşită de vînturile copilăriei.

Colinda prin livezile cu poame din Prigoreni, se scălda în apa rîului ca un peşte argintiu şi adeseori întîrzia la focurile pe care le aprindeau în poieni slujitorii tatălui său, Ienachi Neculce. **Limbile flăcărilor se încolăceau în văzduh şi copilul asculta poveşti despre bourul vînat de Dragoş Vodă ori despre călătoriile lui Alexandru împărat, fiul lui Filip crai, în ţara temutului Por. Alteori se strîngeau pe lîngă foc oşteni bătrîni care istoriseau despre bătăliile cu turcii şi lăcrimau pentru Ţara Moldovei prea ades călcată de vîntul otomanilor.**

Micul Ion nutrea în suflet dorul de a putea să lupte împotriva oştilor turceşti în iureşul cumplit al bătăliilor. Dar într-o zi blestemată a anului 1688 i-a fost dat să asculte nechezatul cailor războinici ai năvălitorilor şi să vadă scînteind săbiile ucigătoare.

In zare, peste cîmpii se desluşeau umbre. Invăluite în fum şi în colb, se apropiau armatele lui Ioan Sobieski, întors de la despresurarea Vienei. Ostaşii săi jefuiseră satele moldovene, aprinseseră pădurile. Acum se apropiau de Prigoreni cu săbiile trase din teacă, fulgerînd văzduhul. Coamele cailor, învolburate chemau în închipuire icoana unor năprasnici Bucefali.

Prin fereastra unei odăi din conac, micul Ion privea îngrozit. Un pilc de oşteni îmbrăcaţi în zale scînteietoare au năvălit în curte. Cîţiva au descălecat şi au lovit cu buzduganele în obloane. Ienachi s-a arătat, înalt, cu capul cărunt descoperit, pe trepte. Cu glas stins, i-a chemat în casă...

Cîţiva oşteni s-au repezit spre el, l-au legat şi l-au suit pe-un cal.

Pe uliţele pustii ale Tîrgului Ocna capul bunului părinte s-a desprins de pe umeri şi peste pleoapele sale s-a coborît înnoptarea...

Cînd tropotul cailor năvălitorilor s-a stins în depărtare şi flăcările înghiţiseră conacul din Prigoreni, micul Neculce se afla pe drum cu mama şi bunica sa, spre Muntenia... Asfinţea vremea poveştilor cu Alexandru Macedon, fiul lui Filip crai, în ţara lui Por, în vreme ce peste ochii înlăcrămaţi ai mamei flutura întristarea.

Şi Ion Neculce avea paisprezece ani...

Gheorghe TOMOZEI

AMINTIRI DIN CHINA

Insemnări de călătorie

Nu de mult am avut fericitul prilej de-a vizita Republica Populară Chineză. Am plecat cu avionul în preajma lui 1 Octombrie, — ziua în care poporul chinez sărbătorește proclamarea republicii. Deși trebuia să străbatem multe mii de kilometri, trecînd în zbor și peste o bună parte din Asia, eram siguri că vom ajunge la vreme. În cele patru zile cît a durat drumul, am lăsat în urmă nenumărate orașe ale Uniunii Sovietice, întinsa Siberie, frumosul și mult cîntatul lac Baikal, am străbătut — fără teama furtunilor de nisip sau a lipsei de apă — primejdiosul deșert Gobi, am poposit în capitala R.P. Mongole — Ulan Bator, trecînd apoi și zidul cu veșnice zăpezi al munților Himalaia. Abia pe urmă am ajuns la ținta călătoriei noastre — Pekinul.

SĂCULEȚUL VERDE

În cărțile voastre de geografie desigur n-o să găsiți pomenită Colina Durerii, despre care vreau să vă povestesc...

Păstrez astăzi, printre lucrurile cele mai dragi, un săculeț verde de mătase. Ai putea crede că într-însul se află cine știe ce nestemate, nu un pumn de pietre obișnuite, mai mici sau mai mari. Pietre obișnuite și totuși prețioase, sfinte prin semnificația lor. Ascultați-le povestea:

...La marginea Nankinului se află o colină de unde poți îmbrățișa cu vederea această așezare cu nenumăratele ei case noi, cu forfota ei neobișnuită, cu sumedenia ei de școli, și fabrici. M-am mirat că această colină, spre deosebire de altele, n-a fost împodobită cu arbori sau cu flori, ci a rămas stingheră și posomorîtă. Am înțeles pricina abia cînd ne-am oprit în vîrf, unde se înalță un monument nespus de simplu. Oamenii vin în acest loc nu ca să se odihnească, ci ca să-și amintească de cei dragi. Căci sînt multe familii și în Nankin care au pierdut, pe această colină a durerii, ori un fiu, ori un frate, ori o soră. În douăzeci de ani au pierit aici, împușcați de vechii stăpînitori ai țării, peste o sută de mii de luptători pentru fericirea poporului.

...În săculețul meu verde sînt cîteva pietre roșii. Nu-s rubine! Sînt pietre stropite cu sîngele celor o sută de mii de oameni, a celor o sută de mii de patrioți uciși de gomindaniști. De aceea le păstrez cu atîta sfințenie.

UN ZÎMBET CARE SPUNE MULTE

Mai păstrez, printre amintirile din China, și o fotografie: o chinezoaică tînără, cu ochi prelungi și mari, cu părul strîns în două codițe. Îmi zîmbește prietenoasă din poză. Zîmbetul acesta îmi aduce în minte povestea lui Li-Ți...

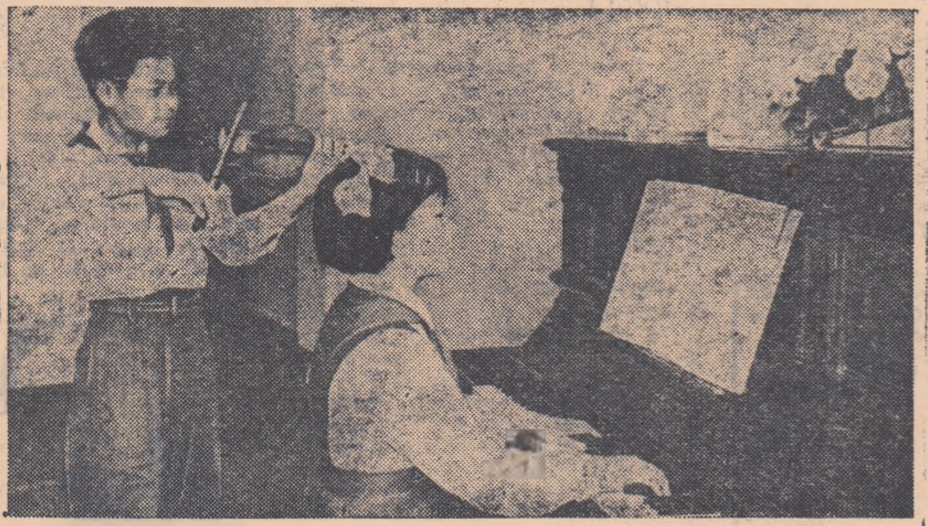
Am cunoscut-o pe cînd vizitam uzina textilă nr. 2 din Șanhai. Trecînd printr-un atelier, m-a făcut să mă opresc în loc privirea stăruitoare a doi ochi mari, negri, zîmbetul prietenos al unei țesătoare. M-am apropiat de ea și, fără să ne spunem nimic, ne-am strîns mîinile cu putere. Apoi am aflat taina zîmbetului care stăruie pe chipul lui Li-Ți abia de cîțiva ani încoace. Pînă atunci nu avusese nici un prilej de bucurie. Chiar aici, în atelierul în care ne aflam, lucrase și mama ei. Li-Ți nu avea nici cinci ani. Venea și ea, într-ascuns, cu maică-sa la fabrică, deoarece n-avea cu cine rămîne acasă. Mama ei, temîndu-se să n-o prindă patronul că vine la lucru cu copilul, tresărea ori de cîte ori apărea cineva în atelier. Li-Ți se învîrtea printre mașini, prin praf, tristă că n-are copii de o vîrstă cu care să se joace. Pînă cînd, într-o bună zi, patronul a dat într-adevăr peste fetiță. Fără să asculte măcar ce și cum, le-a dat afară pe amîndouă, în brînci. Neavînd încotro, au trebuit să cerșească împreună încă mulți ani... Odată cu eliberarea, s-a angajat și ea la uzină, iar astăzi muncește și cîștigă atît încît s-o întrețină și pe mama ei, care acum e bătrînă. Și iată de ce astăzi, cînd apare cineva în atelier, Li-Ți nu tresare, ca mama ei odinioară, ci zîmbește larg, liniștit...

O FUNDULIȚĂ ROȘIE

Pînă a ajuns la mine, fundulița a împodobit părul unei pioniere chineze de la Palatul pionierilor din Șanhai. Acolo, în minunata lor clădire, am avut o întîlnire cu nenumărați copii, cărora le-am povestit multe întîmplări din viața pionierească a copiilor noștri. Apoi am dansat laolaltă cu ei, am învățat fel de fel de jocuri chinezești. La despărțire, tocmai pe înserat, am băgat de seamă că lîngă ieșire o fată stă nemișcată, așteptîndu-mă. Cînd am trecut pe lîngă ea, am încetinit pasul, dar ea nici nu s-a clintit. Ce-o fi? m-am întrebat. M-am suit în mașină și-am întors capul spre pioniera „misterioasă". Ea se apropia cu pași șovăitori, cu chipul gînditor. Deodată, fața i s-a luminat. Șoferul tocmai pornise motorul. Fata, din goană, și-a zmuls din păr o fundulița roșie și mi-a aruncat-o, îndemînatică, prin geamul deschis. Mașina pornise, dar eu i-am făcut semn cu mîna, încă multă vreme, fetiței aceleia. Abia la Mucden, unde am fost după ce-am părăsit Șanhaiul și unde mă aștepta o scrisorică, am înțeles bine ce dorise atunci fata:

„...Vă aduceți poate aminte că la despărțire, fiindcă nu a putut să vă dea nimic altceva drept amintire, o pionieră și-a scos fundulița roșie din păr și vi-a dat-o. Pioniera aceea sînt eu! Învăț la școala de muzică. Cînt la vioară. Mă străduiesc să ascult cele trei îndemnuri ale tovarășului Mao-Țze-dun: să fim sănătoși, să învățăm bine, să lucrăm bine! Aș vrea să-i salut pe pionierii din Romînia și să corespondez cu ei..."

NUMELE TĂU SĂ FIE „OȚEL"

N-au trecut decît cîțiva ani de cînd poporul frate coreean, învecinat cu marele popor chinez, a luptat cu arma în mîini împotriva celor care voiau să-i cotropească țara. Și de astă dată s-a adeverit zicala: „Prietenul la nevoie se cunoaște".

O mulțime de chinezi au plecat atunci să lupte, voluntari, în Coreea, alături de frații lor aflați la nevoie. Am stat de vorbă cu unul dintre acești voluntari, întors acum la muncă pașnică în patria sa. El mi-a arătat un maldăr de scrisori pe care le păstra. Erau scrisori de-ale copiilor chinezi, pe care ei le trimiteau soldaților aflați pe front, ca să-i încurajeze și să le facă parcă mai mică depărtarea de țară. Odată, și-a amintit el, unul dintre voluntari s-a înfățișat comandantului său, cerîndu-i permisiunea să-și schimbe numele. Comandantului i s-a părut ciudată dorința ostașului. Dar el i-a arătat scrisoarea unui copil, care spunea: „Am aflat despre dumneata multe lucruri interesante. Ai luptat ca un erou. Numele de **Ga** nu ți se potrivește. (**Ga** înseamnă cîine). Noi te rugăm să-ți schimbi numele în **Gu**. (**Gu** înseamnă **oțel**). Acest nume ți se potrivește!".

Fostul voluntar mi-a mai vorbit și despre copiii unui cămin, care au strîns porțiile lor de biscuiți și le-au trimis, în mai multe pachete, ostașilor de pe front. Alții au trimis stegulețe lucrate de ei cu multă grijă.

Cel cu care stăteam de vorbă și-a amintit și despre momentul greu în care dușmanii aruncaseră din avioane insecte bolnave, care să răspîndească printre oameni fel de fel de molimi. Copiii însă, acești mici soldați, au pornit lupta împotriva insectelor, dînd un prețios sprijin la stîrpirea lor.

O ÎNTÎMPLARE DIN BAZAR

Bazarul e un cartier, aproape cît un orășel, din Pekin. Aici sînt magazine cu tot felul de mărfuri. Găsești de toate, numai drumul nu-l găsești ușor, căci străduțele sînt tare întortochiate.

Am intrat într-una din prăvălii să cumpăr niște daruri pentru prietenii din țară. Înapoia noastră am auzit cuvîntul „Lomanadio", apoi aplauze. Ne-am întors, întrebîndu-ne dacă aplauzele nu sînt adresate vreunui artist cunoscut care trece pe stradă sau vreunui alt om însemnat. Îndărătul nostru se afla un grup de tineri și tinere. Ne-au înconjurat într-o clipită și o avalanșă de insigne, de broșe, de mărgele s-a abătut asupra noastră. Fiecare rostea cuvîntul „Lomanadio" urmat de rusescul „Pamiat" (ca amintire).

Traducătorul nostru, ne-a deslușit că „Lomanadio" nu înseamnă altceva decît „romîni". Iar tinerii acela, care făceau parte dintr-un ansamblu artistic, îl rosteau cu atîta bucurie fiindcă fuseseră la Festivalul de la București. Le-am mulțumit tuturor și se înțelege că n-am uitat să le dăm și noi, în schimb, insigne de-ale noastre, romînești, pe care ei le-au primit cu nespusă veselie.

ÎNAPOI SPRE PATRIE

Drumul spre țară mi s-a părut mai scurt decît la dus. Cunoșteam acum locurile prin care treceam. Cîtă plăcere am simțit cînd am putut explica altor tovarăși de călătorie că lacul nesfîrșit pe deasupra căruia zburam nu-i altul decît Baikalul!

Odată ajunși în București, ne-am reluat munca. Prima mea grijă a fost însă să pun bine darurile primite. Și de atunci, ori de cîte ori aud la radio o melodie chinezească sau văd un film chinezesc, îmi amintesc de colina durerii, de țesătoarea din Șanhai, de pioniera din Mucden. Și întorcîndu-mă acasă, scot din sertar săculețul verde, de mătase, fotografia în care zîmbește Li-Ți, fundulița roșie, insigna de elev fruntaș. Toate la un loc îmi vorbesc de China cea nouă, China cea dragă.

B. MOLDOVEANU

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii, tel. 7.61.00 7.60.10. Abonamentele se fac la toate OFICIILE POȘTALE și SECȚIILE RAIONALE DE DIFUZARE A PRESEI.
Taxa plătită în numerar conform aprobării Dir. Gen. P.T.T. 100. 114, Tiparul Intr. Poligrafică Nr. 2, str. Brezoianu Nr. 23—25.